

# REPUBLIEK KOREA



## Landenstudie

Gegevensverzameling: Rosemary Donck

*Vertaling: N. Verlent*

*Webopmaak: D. Sommeryns*

STUDIE VERWEZNIJKT NAAR AANLEIDING VAN DE GEZAMENLIJKE ECONOMISCHE ZENDING  
NAAR DE REPUBLIEK KOREA, VOORGEZETEN DOOR Z.K.H. PRINS FILIP (9 ▪ 15 MEI 2009)

<b>I. ALGEMEEN</b> .....	<b>5</b>
<b>1. HET LAND</b> .....	<b>5</b>
Geografische ligging .....	5
Klimaat.....	5
<b>2. BEVOLKING</b> .....	<b>5</b>
<b>3. BESTUURLIJKE ORGANISATIE</b> .....	<b>7</b>
Uitvoerende macht .....	7
Wetgevende macht.....	7
Rechtelijke macht.....	7
De centrale overheid.....	7
<b>4. KORTE HISTORIEK</b> .....	<b>8</b>
 <b>II. ECONOMIE</b> .....	 <b>9</b>
<b>1. ECONOMISCHE ONTWIKKELING</b> .....	<b>9</b>
<b>2. DE CHAEBOLS</b> .....	<b>9</b>
<b>3. DE ZUID-KOREAANSE ECONOMIE VANDAAG</b> .....	<b>10</b>
<b>4. HET ECONOMISCH BELEID VAN PRESIDENT LEE</b> .....	<b>11</b>
<b>5. ECONOMISCHE INDICATOREN</b> .....	<b>12</b>
<b>6. ECONOMISCHE STRUCTUUR</b> .....	<b>12</b>
 <b>III. BELANGRIJKE EN VEELBELOVENDE ECONOMISCHE SECTOREN</b> .....	 <b>14</b>
<b>1. MILIEU</b> .....	<b>14</b>
Waterverontreiniging .....	14
Vast afval.....	15
Luchtvervuiling .....	15
Diversen .....	15
<b>2. ICT</b> .....	<b>16</b>
Hardware .....	16
Telecommunicatie .....	16
Software .....	16
Telematics .....	17
Overheidsprogramma's .....	17
Vooruitzichten .....	18
<b>3. BIOTECH (LIFE SCIENCES)</b> .....	<b>18</b>
<b>4. BOUW</b> .....	<b>18</b>
<b>5. DE VOEDINGSSECTOR</b> .....	<b>19</b>
<b>6. SCHEEPSBOUW</b> .....	<b>19</b>
<b>7. LOGISTIEK</b> .....	<b>20</b>
 <b>IV. INVESTERINGEN</b> .....	 <b>20</b>
<b>1. BUITENLANDSE INVESTERINGEN IN DE REPUBLIEK KOREA</b> .....	<b>20</b>

2. KOREAANSE INVESTERINGEN IN HET BUITENLAND .....	21
<b>V. BUITENLANDSE HANDEL.....</b>	<b>21</b>
1. BELANG VAN DE BUITENLANDSE HANDEL.....	21
2. CIJFERS .....	22
3. BELANGRIJKSTE KLANTEN EN LEVERANCIERS .....	24
<b>VI. BILATERALE HANDELSRELATIES .....</b>	<b>25</b>
1. BILATERALE HANDEL IN 2008 .....	25
2. BELGISCHE AANWEZIGHEID IN KOREA .....	26
3. KOREAANSE AANWEZIGHEID IN BELGIË.....	26
4. APPRECIATIE VAN HET RISICO DOOR DELCREDERE .....	27
<b>VII. MARKTBENADERING .....</b>	<b>27</b>
1. MARKTTOEGANG .....	27
2. BEURZEN EN SALONS .....	28
3. ZAKELIJKE GEDRAGSCODE .....	28
<b>VIII. DUURZAAM INTERNATIONAAL ONDERNEMEN .....</b>	<b>32</b>
<b>IX. PRAKTISCHE INLICHTINGEN .....</b>	<b>34</b>
Reisformaliteiten .....	34
Reisadvies.....	34
Gezondheid en hygiëne.....	34
Munt .....	34
Taal .....	34
Maten en gewichten .....	34
Plaatselijke tijd .....	34
Elektrische stroom .....	34
Plaatselijk vervoer.....	35
Telecommunicatie en internet .....	35
Werktijden / Kantooruren.....	35
Klimaat en kleding .....	35
Feestdagen in 2009.....	35
<b>X. NUTTIGE ADRESSEN .....</b>	<b>36</b>
1. IN BELGIË.....	36
2. IN ZUID- KOREA.....	36
<b>XI. TE RAADPLEGEN WEBSITES.....</b>	<b>37</b>
1. OVERHEID .....	37
2. ECONOMISCH .....	37
<b>XII. BELANGRIJKSTE BRONNEN.....</b>	<b>38</b>



# I. Algemeen

## 1. Het Land



### Geografische ligging

De Republiek Korea ligt zeer strategisch tussen Japan, China en het verre oosten van Rusland. Het land heeft een oppervlakte van 98.500 km<sup>2</sup> wat ongeveer 3,2 keer zo groot is als België. Het beslaat hiermee 45% van de totale oppervlakte van het Koreaanse schiereiland.

In het noorden grenst het land aan Noord-Korea, in het westen ligt de Gele Zee en in het oosten wordt het van Japan gescheiden door de Oostzee (door Japan ook de Japanse Zee genoemd).

70% van het land bestaat uit gebergte waardoor het één van de meest bergachtige regio's ter wereld is. De kust wordt omgeven door 2.900 eilanden waarvan Chejudo met 1.100 km<sup>2</sup> het grootste is.

### Klimaat

De Republiek Korea kent een gematigd klimaat dat gekenmerkt wordt door vier uitgesproken seizoenen. De zomers zijn warm en vochtig met temperaturen tussen 26° en 31°C, de winters droger en koud met temperaturen die liggen tussen 0 en - 3°C .

In de maand mei kan u zich verwachten aan aangename weersomstandigheden met een gemiddelde temperatuur van 20°C.

## 2. Bevolking

De Zuid-Koreaanse bevolking telt 48,4 miljoen inwoners, die ondanks lange en veelvuldige buitenlandse overheersingen haar

Eén van de hoogste  
bevolkingsdichtheden ter  
wereld

identiteit, cultuur en homogeniteit heeft weten te behouden.

Pas in 2007 bereikte het aantal gevestigde buitenlanders de kaap van 1 miljoen. De grootste groep buitenlanders zijn Chinezen (44%), gevolgd door Amerikanen (12%).

Het bergachtige land noopt de bevolking zich te concentreren in de schaarse vlaktes waardoor het één van de hoogste bevolkings-dichtheden ter wereld kent. De gemiddelde bevolkingsdichtheid bedraagt 498 inwoners per km<sup>2</sup>.

Door de snelle industrialisatie in de jaren '60 en '70 verhuisden vele Koreanen van het platteland naar de stad wat de groei van sterk verstedelijkte metropolen in de hand heeft gewerkt. Tegenwoordig woont 86% van de bevolking in de steden waarvan de grootste de volgende zijn:

- *Seoel* met 10,33 miljoen inwoners;
- *Busan* met 3,78 miljoen inwoners;
- *Daegu* en *Incheon* met 2,55 miljoen inwoners;
- *Gwangju* en *Daejeon* met 1,4 miljoen inwoners.

De bevolking groeit gemiddeld 0,269% per jaar en de gemiddelde levensverwachting is 78 jaar. Verwacht wordt dat de bevolkingsgroei nog zal afremmen tot 0,06% in 2020. De vergrijzing van de Koreaanse maatschappij is dan ook één van de grote problemen waarmee de regering zal te kampen hebben over de komende decennia.

Ongeveer 53% van de bevolking is religieus. 26% hiervan is christen waarmee het christendom de grootste religie is. 23,3% is boeddhistisch en op de derde plaats komt het confucianisme dat officieel door slechts 1% van de bevolking wordt beleefd, hoewel het een fundamentele rol in de Koreaanse samenleving speelt. De meeste Koreanen zijn in hun denken en doen in meer of mindere mate door het confucianisme beïnvloed.

Vermelden we tot slot nog dat er slechts een 250-tal familienamen bestaan. Bovendien draagt ongeveer de helft van de bevolking de naam Kim (21%), Lee (14%) of Pa(r)k (8%)

### 3. Bestuurlijke organisatie

#### **Uitvoerende macht**

In oktober 1987 werd de nieuwe grondwet van de Republiek Korea bij referendum goedgekeurd, waarmee een periode van militaire invloed op het bestuur werd afgesloten. De grondwet bepaalt dat de uitvoerende macht bij de president berust, terwijl het kabinet zowel een adviserende als een uitvoerende taak heeft.

De president wordt rechtstreeks door het volk gekozen voor een eenmalige periode van vijf jaar. De president benoemt de eerste minister en vijftien tot dertig ministers.

Op 19 december 2007 werd *Lee Myung-bak* van de conservatieve Grand National Party (GNP) gekozen tot president die op 25 februari 2008 is aangetreden.

#### **Wetgevende macht**

De wetgevende macht wordt uitgeoefend door de eenkamerige Nationale Assemblee, de "Kuk Hoe", die tenminste tweehonderd leden telt en via algemene verkiezingen voor een periode van vier jaar wordt gekozen. De verkiezingen van april 2008 zijn gewonnen door de GNP, die nu 153 zetels bezet in het parlement.

#### **Rechtelijke macht**

De Koreaanse grondwet waarborgt de onafhankelijkheid van de rechtelijke macht. De hoogste rechtelijke macht, het *Hooggerechtshof*, heeft de bevoegdheid de rechtmatigheid van door de overheid uitgevaardigde decreten en verordeningen te onderzoeken. Ook is het Hooggerechtshof verantwoordelijk voor het valideren van presidentiële en algemene verkiezingen. Voor grondwettelijke zaken is er een apart *Constitutioneel Hof*.

#### **De centrale overheid**

Korea kent een gecentraliseerde machtsstructuur met weinig plaatselijke autonomie. Het land is onderverdeeld in negen provincies, onder leiding van gouverneurs die door de centrale overheid worden benoemd en zes stedelijke gebieden met de status van provincie, die worden geleid door burgemeesters. De burgemeesters van deze steden hebben de status van minister.

## 4. Korte historiek

In de zevende eeuw kwamen de drie Koreaanse rijken op het schiereiland voor de eerste keer onder één bewind, nadat het Koninkrijk Silla als sterkste uit de strijd kwam. Tussen deze gebeurtenis en de twintigste eeuw is Korea altijd één land geweest. Ondanks de sterke invloed van de Chinezen (o.a. in het schrift, de bestuursvorm en het confucianisme) heeft het Koreaanse volk zonder al te veel inmenging een sterke identiteit en cultuur kunnen ontwikkelen.

In 1905 wordt het Koreaanse schiereiland, als gevolg van de Russisch- Japanse oorlog, een protectoraat van Japan wat in 1909 leidde tot een volledige annexatie. Tot 1945 hield de Koreaanse staat op te bestaan. Korea kende een repressief koloniaal regime waarbij de Japanners er op gebrand waren de Koreaanse identiteit te onderdrukken onder meer inzake de taal en de religie.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog kwamen de VS en de Sovjet Unie tot een akkoord dat zij het Koreaanse schiereiland op de 38<sup>ste</sup> breedtegraad zouden verdelen om de bevrijding van het land beter te kunnen organiseren. Na de capitulatie van Japan besloten de Amerikanen en de Russen dat ze vijf jaar zouden voorzien om opnieuw van Korea een onafhankelijke staat te maken.

De Koude Oorlog gaf deze intenties een andere wending en in 1948 riep de aangeduide *President Syngman Rhee* de Republiek Korea uit (Zuid-Korea). In Noord-Korea reageerde men hierop met de oprichting van de Democratische Volksrepubliek Korea met Kim Il Sung als leider.

Beide eisten de soevereiniteit over het hele schiereiland op, wat in juli 1950 in een burgeroorlog ontaardde. Zuid-Korea werd officieel gesteund door de VS en de VN; Noord-Korea werd, niet officieel, gesteund door de USSR en de Volksrepubliek China. Na ruim drie jaar strijd, waaraan ook Belgische troepen hebben deelgenomen, kwam men tot een wapenstilstand en besliste men het land op te delen ter hoogte van de 38<sup>ste</sup> breedtegraad waar men een gedemilitariseerde zone (DMZ) maakte. Sindsdien werd er nog steeds geen vredesverdrag ondertekend en claimen beide landen nog steeds soevereiniteit over het hele schiereiland.

Na de Tweede Wereldoorlog begon een moeizame weg naar democratie, vooral omdat de militairen het bewind in handen hielden. Pas in 1993 werd de eerste burgerlijke *President Kim Young Sam* verkozen.

President Kim zette in 1998 de "*sunshine-policy*" in waardoor de twee landen toenadering zochten door een top te organiseren in 2000 en 2007. Sinds het aantreden van President Lee worden de relaties echter grimmiger en verlopen de contacten opnieuw zeer moeizaam.

Nog steeds geen  
vredesverdrag tussen Noord  
en Zuid



## II. Economie

Tweede snelst groeiende economie van de voorbije vier decennia

### 1. Economische ontwikkeling

Vijf decennia geleden was het BBP van Korea nog vergelijkbaar met dat van de armere landen in Afrika en Azië. In 2008 bereikte het het niveau van dat van Nieuw-Zeeland of Tsjechië. De sterke groei van de Koreaanse economie die is ingezet sinds de jaren'60 wordt vaak het "mirakel op de Han" genoemd, naar de Han-rivier die door de hoofdstad loopt.

Deze groei is te danken aan de vijfjarenplannen die de overheid steeds opnieuw als leidraad heeft gevolgd. De eerste vijfjarenplannen waren vooral gericht op het stimuleren van de lichte industrie, de infrastructuur en de export. Met de toename van deze laatste ontstond er ruimte voor de ontwikkeling van zware industrie waaronder de scheepsbouw, machinebouw en de productie van wagens.

Ook de sterke link tussen de bedrijfswereld en de overheid speelde een grote rol in de ontwikkeling van de economie. Deze werd vooral gefinancierd met geld dat de overheid leende op de internationale kapitaalmarkt en dat zij deels gebruikte voor de versterking en uitbreiding van bedrijfsconglomeraten of *chaebols*.

Maar de grootste inzet heeft de werkende bevolking geleverd die met de grootste gedrevenheid en drang naar verbetering de opbouw van de economie heeft bewerkstelligd.

### 2. De chaebols

"*Chaebol*" is de Zuid-Koreaanse term voor conglomeraat.

Het zijn machtige multinationals die sinds de jaren '60 met veel overheidssteun zijn gegroeid en die het grootste deel van de Koreaanse economie hebben opgebouwd.

Sommige van deze *chaebols* zijn, dankzij agressieve overheidssteun en fondsen, uitgegroeid tot welbekende merken zoals *Samsung*, *Daewoo*, *Hyundai* en *LG*. Een *chaebol* telt meestal meer dan twintig dochterondernemingen die met elkaar zijn verbonden en die een aanzienlijke diversificatie aan producten en diensten aanbieden.

De *chaebols* worden vaak door de overheid gestimuleerd - en soms zelfs verplicht - nieuwe activiteiten te ontplooiën. Ook kan het gebeuren dat het een *chaebol* wordt verboden een bepaalde activiteit te beginnen, bijvoorbeeld omdat die aan een ander conglomeraat is toebedeeld.

De overheidsbemoediging met de ontwikkeling van de *chaebols* is in de loop der tijd afgenomen, vooral na de economische crisis van 1997, maar zeker nog niet beëindigd. Deze crisis werd voor

een belangrijk deel veroorzaakt door de goedkope leningen die de overheid in zeer ruime mate verstrekke aan de niet erg efficiënt opererende conglomeraten en heeft geleid tot een grote herstructureringsoperatie. Het doel hiervan was om te komen tot een transparantere en op rendement gerichte bedrijfsvoering bij de *chaebols*. Bovendien werd tegelijkertijd een ingrijpende sanering van de financiële sector uitgevoerd.

### 3. De Zuid-Koreaanse economie vandaag

Zwaar getroffen in 1997 door de Aziatische crisis, heeft het land dankzij extensieve hervormingen de financiële markten opnieuw kunnen stabiliseren en de groei van de economie kunnen verderzetten. In 1999 kon het land zelfs een groei optekenen van 10,8%. Tot voor 2008 bedroeg de jaarlijkse groei om en bij de 5%. Over een periode van de vier laatste decennia had het land de tweede snelst groeiende economie ter wereld.

Vandaag heeft het een sterk ontwikkelde economie die de vierde grootste is in Azië en de dertiende in de wereld. Het is 's werelds 11<sup>de</sup> exporterende land en bevindt zich in de top 5 van landen met het hoogste gebruik van internet en mobiele telefonie.

De Koreanen zijn volgens de OESO bovendien het hardst werkende volk ter wereld met een gemiddelde van 2357 uren per jaar.

Het is 's werelds grootste producent van Flashgeheugen (*Samsung Electronics*) en heeft de twee grootste producenten van DRAM-chips (*Samsung* en *Hynix*). *POSCO* (Pohang Iron & Steel Corp) is de derde grootste staalfabrikant in de wereld, *Hyundai* de vijfde grootste autofabrikant en *Hyundai Heavy Industries*, *Samsung Heavy Industries* en *DSME* zijn de drie grootste scheepsbouwers. Tenslotte is het land leider in mobiele telefoons en LCD schermen voor tv's en computers.

Maar deze export-georiënteerde economie ontkomt niet aan de gevolgen van de economische crisis en bevindt zich momenteel in een hachelijke situatie.

De nationale munt, de Won (KRW), is in de loop van 2008 sterk gedevalueerd, waardoor ondernemingen zware verliezen leden. Bekijkt men de huidige koers dan heeft de Won tegenover de USD 31% waarde verloren in het voorbije jaar. De Koreaanse beurs is ineengestort en de binnenlandse consumptie is vertraagd. De stagnatie van de vraag ging in 2008 bovendien gepaard met een sterke stijging van de inflatie (4,7%) als gevolg van de hoge olieprijsen.

De Koreaanse banken hebben de afgelopen jaren in ruime mate gebruik gemaakt van financiële stromen uit het buitenland om hun leencapaciteit uit te breiden. Door het opdrogen van internationale kapitaalstromen hebben ze nu echter nog nauwelijks toegang tot krediet aan gunstige tarieven. De verstrekking van nieuwe leningen aan bedrijven is dan ook sterk teruggelopen. Om de situatie te verbeteren, heeft de centrale bank (Bank of Korea, BOK) een aantal liquiditeitsinjecties en renteverlagingen doorgevoerd.

Door de sterk afgenomen vraag uit China, de VS en Europa, zal

de groei van het BBP in 2009 krimpen, daar waar er in 2008 een groei werd opgetekend van 2,6%. Het enige positieve punt is dat de werkloosheid met ongeveer 3% in 2008 quasi onveranderd is gebleven.

#### 4. Het economisch beleid van President Lee

De in 2007 massaal verkozen *President Lee Myung-Bak* (48% van de stemmen) nam zijn rol op met één doelstelling: de economie "electrificeren" als "CEO van Korea Inc". Hij lanceerde bij zijn aantreden "Korea 7-4-7", waarbij hij zou zorgen voor 7% jaarlijkse economische groei gedurende zijn regeerperiode (2008-2012), 40.000 USD inkomen per capita (een verdubbeling van het huidige inkomen) en de zevende plaats voor Zuid- Korea in de wereldeconomie.

Het beleid leek radicaal, maar de bevolking leek mee te gaan in de zakelijke aanpak van de president. Hij zou organisaties zoals de "Korea Land Corporation" privatiseren, bedrijfsbelastingen verlagen, reguleringen versoepelen en de overheidsinstellingen beter op elkaar laten afstemmen. Hij zou vrije handelsakkoorden sluiten met belangrijke handelspartners - te beginnen met de VS -, grote infrastructuurwerken doorvoeren en buitenlandse investeringen aantrekken.

Twee gebeurtenissen plaatsten een domper op deze ambitieuze koers.

\* Een eerste is de ondertekening van een handelsverdrag met de VS waardoor de invoer van Amerikaans vlees opnieuw mogelijk werd. Deze invoer was gestaakt sinds 2003 volgend op een geval van gekke-koeienziekte in de staat Washington. Bij zijn terugkeer uit de VS, kwamen de Koreanen massaal op straat om hun ongenoegen te uiten over de invoer van vlees dat de Koreanen zou blootstellen aan onnodige risico's. President Lee's populariteit crashte en hij ging over tot publieke verontschuldiging voor het verwaarlozen van de mening van zijn bevolking. Zijn medewerkers werden vervangen en de overeenkomst werd opnieuw genegocieerd maar de schade aan het imago van de President is nooit hersteld.

\* De tweede gebeurtenis is de wereldwijde economische crisis die President Lee's ambitieuze plannen op de achtergrond duwt. Een van de eerste besluiten in 2009 was het opzetten van een reddingsteam onder voorzitterschap van de president. Dit besliste 11 triljoen KRW vrij te maken voor openbare aanbestedingen en nog eens 11 triljoen KRW in belastingvermindering door te voeren om jobbehoud te garanderen en de reële economie positief te beïnvloeden. Het plant voorzorgsmaatregelen te treffen om de onzekerheid op de financiële markten en de labiele koers van de Won te elimineren. Tenslotte zal de overheid oplossingen aanbieden om de financiële last te verminderen van KMO's en de gewone bevolking.

Ondanks de maatregelen verwacht men dat de groei van de economie zal halveren vergeleken met het groeipercentage van toen President Lee aan de macht kwam.

## 5. Economische indicatoren

**BBP:** 857,5 miljard USD (raming 2008)

**BBP per inwoner:** 17.430 USD (25.970 USD aan PPP)

**Groei van het BBP (in %):**

2005: 4,2 / 2006: 5,1 / 2007: 5 / 2008: 2,6 / 2009: -5,9 (raming) / 2010: 0,3 (voorspelling)

**Werkloosheidspercentage:**

2005: 3,7 / 2006: 3,5 / 2007: 3,3 / 2008: 3,2 / 2009: 6,4 (raming) / 2010: 6,5 (voorspelling)

**Inflatie (in %):**

2005: 2,7 / 2006: 2,2 / 2007: 2,5 / 2008: 4,7 / 2009: -0,6 (raming) / 2010: 0,3 (voorspelling)

**Buitenlandse schuld 2008:** 222,7 miljard USD - % t.o.v. het BBP: 26

**Directe buitenlandse investeringen:** 1,4 miljard USD in 2008

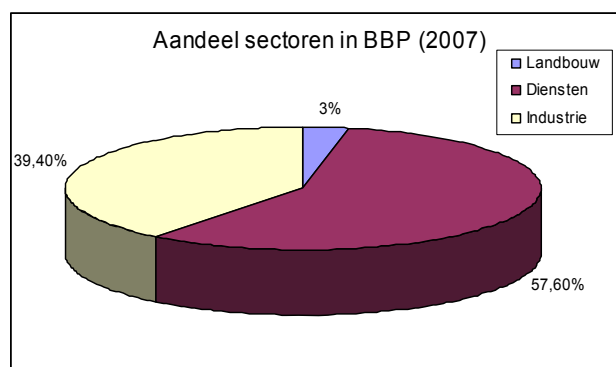
**Buitenlandse handel (goederen):** de handelsbalans vertoont een overschot van 6,2 miljard USD in 2008

**Export (goederen):** 435,1 miljard USD in 2008

**Import (goederen):** 428,9 miljard USD in 2008

Met een aandeel van 0,74% van de wereldbevolking is het land goed voor 1,44% van het wereld BBP en 2,73% van de wereldexport.

## 6. Economische structuur



De rol die de agrarische sector traditioneel speelde, is steeds kleiner geworden. Deze sector zorgde in 1961 nog voor meer dan 30% van het BBP en voor 60% van de werkgelegenheid, in 2007 waren die cijfers teruggelopen tot respectievelijk 3 en 7,4%. Het aandeel van de producerende industrie in het BBP is opgelopen tot een kleine 40% en dat van de dienstensector tot meer dan 55%.

De motor van de economie is de export die goed is voor 70% van het BBP. De komende decennia zal het een uitdaging zijn om nieuwe sectoren en specialiteiten te vinden die de groei van de economie kunnen blijven voeden.

## III. Belangrijke en veelbelovende economische sectoren

### 1. Milieu

Veertien centrale ministeries en bestuursorganen houden zich bezig met milieubeheer, waarbij het *Ministry of Environment (MOE)* de hoogste verantwoordelijkheid voor het milieubeleid draagt.

De voornaamste taken van dit ministerie zijn:

- het opstellen van normen voor het milieu en de uitstoot,
- het beheer van milieusystemen,
- toezicht op de omgang met giftige chemicaliën,
- het evalueren van milieu-effecten, het in stand houden van natuurgebieden,
- het ontwikkelen van op het milieu gerichte wetenschap en technologie en het beslechten van milieugeschillen.

Het beleid van de Koreaanse overheid richt zich voornamelijk op belangrijke meerjarenprogramma's met een bepaalde doelstelling voor een welbepaalde periode.

In 1995 lanceerde het Koreaanse ministerie van milieu een aantal milieuplannen, waaronder het tienjarenplan "Green Vision 21" met een budget van 68,2 miljard USD. Dit werd in 2003 gevolgd door een plan met een budget van 19 miljard USD dat eind 2007 afgelopen is.

Eind 2005 werd een grootser plan afgekondigd door de overheid. De initiatieven uit het "Green Vision 21-plan" zullen verder uitgebouwd en gehandhaafd worden tot in 2015.

De Koreaanse milieumarkt kan onderverdeeld worden in volgende sectoren:

- ♦ waterzuivering (water pollution control) goed voor een marktaandeel van 38%;
- ♦ verwerking van afval (solid waste management) goed voor een aandeel van 27,5%;
- ♦ luchtvervuiling (air pollution) goed voor 16%;
- ♦ allerhande milieuplossingen (18,5%).

Diensten en technieken m.b.t. de waterzuivering en afvalbehandeling kennen het sterkste commercieel potentieel voor de Koreaanse markt. Het aandeel van de invoer op de milieumarkt is goed voor ongeveer 10% in elke deelsector, wat in totaal toch een bedrag van 1,7 miljard USD betekent.

Verwacht mag worden dat de milieumarkt in het komende decennium sterk zal groeien, onder andere dankzij de vastberadenheid van de overheid. Tussen 2007 en 2010 wordt een jaarlijkse groei vooropgesteld van 14%, zodat de totale marktwaarde meer dan 36 miljard USD zal zijn.

#### Waterverontreiniging

##### Hoogwaardige waterbehandelingstechnologie.

De Koreanen zoeken naar technologie die het

waterzuiveringsprobleem in de industriële- en landbouwsector efficiënt oplost. Momenteel wordt membraantechnologie toegepast en getest op efficiëntie.

### **Vast afval**

#### **Gasbehandeling van stortplaatsen en technologie voor herwinning.**

Er zijn ongeveer een twaalf grote stortingen in gebruik waar gasrecuperatie wordt toegepast. Een methaangasverwerkingsinstallatie met een capaciteit van 50 MW wordt gebouwd op de Sudokwon stortplaats buiten Seoul en zal de grootste ter wereld worden.

In de toekomst zal de uitbating van een stortplaats gekoppeld worden aan de winning van methaangas. Voor vele stortplaatsen waarvan de vergunningen zijn afgelopen worden nu haalbaarheidsstudies uitgevoerd. Ook dioxinevrije verbrandingsovens zijn gevraagd. Korea produceert 4,1 miljoen ton voedselafval per jaar.

**De verwerking van rioolwater en bezinksel :** de laatste bekende cijfers spreken in 2003 van 2,2 miljoen ton bezinksel per jaar, en dat volume neemt ieder jaar toe.

### **Luchtvervuiling**

Plannen bestaan om het openbaar busvervoer in het land te vervangen door bussen die werken op CNG (Compressed Natural Gas).

Zo zouden er tegen 2010 al 22.000 bussen moeten rijden (t.o.v. 7.000 nu). De overheid plant ook om de normen te halen van de belangrijkste ontwikkelde landen om zo o.a. de NOx en SOx en stofdeeltjes minder groot dan 10 micron te bestrijden.

Hiervoor wordt ongeveer 8,3 miljard USD uitgetrokken met de doelstelling tegen 2014 de luchtkwaliteit merkbaar te verbeteren.

### **Diversen**

#### **Nieuwe en herbruikbare energietechnologie.**

Korea is één van de grootste olie-invoerders en daarom is de ontwikkeling van nieuwe en herbruikbare energiebronnen van cruciaal belang (waterstofcellen, fotovoltaïsche cellen, windenergie).

Het verbruik van energie in Korea steeg tussen 1990 en 2001 met 110%.

## 2. ICT

De IT-industrie is de belangrijkste motor aan het worden van de Zuid Koreaanse economische ontwikkeling. Ondanks de recente wereldwijde economische terugval, kende Korea gezonde groeicijfers.

Korea's dynamische IT-industrie met ongeveer 22.000 bedrijven is goed voor ongeveer 20% van het BBP en heeft een aandeel van 60% in de economische groei (cijfers *KISDI – Korea Information Strategy Development Institute*). De totale output is goed voor 250 miljard USD en omvat drie sectoren: hardware productie, software engineering en telecommunicatiediensten.

### Hardware

Met een productie-output van 180 miljard USD in 2004 is de hardware verantwoordelijk voor het leeuwendeel van deze output. Hiervan wordt 50% geëxporteerd. De belangrijkste producten zijn halfgeleiders, telecommunicatie-uitrusting, LCD-schermen en andere consumentenproducten. Ondanks deze rooskleurige cijfers moeten Koreaanse bedrijven meer uitgeven aan R&D om de achterstand in te halen tegenover de VS en Japan, en voorop te blijven tegenover China en andere Aziatische concurrenten.

### Telecommunicatie

In tegenstelling tot deze positieve tendens lijden de telecommunicatiediensten, die toch behoren tot één van de meest vooruitstrevende ter wereld, aan een kleine recessie. Met een omzet van 43 miljard USD lijkt de markt haar verzadigingspunt bereikt te hebben. Praktisch iedere Koreaan heeft een mobiele telefoon en sterke competitie en prijsdalingen maken de concurrentiestrijd hard. De introductie van televisiediensten voor mobiele telefonie kan een oplossing betekenen.

### Software

Met 21 miljard USD was de software-industrie een andere snelgroeier. Onderwijsprogramma's en spelprogramma's waren de uitschieters.

Softwarepiraterij en een onvoldoende bescherming van het auteursrecht blijven twee belangrijke hinderpalen alvorens Korea kan uitgroeien tot een leider in de ontwikkeling van software.

Dit jaar kende breedband in totaal meer dan 12 miljoen huishoudens/gebruikers (op een totaal van 15 miljoen huishoudens), wat een penetratie van 80% betekent. Het gaat om ADSL en kabelaanbod geleverd door o.a. *KT, Hanaro Telecom, Korea Thrunet, Dacom, Dreamline* en *Onse Telecom*.

De overheid levert niet alleen het wettelijk kader, maar is ook een belangrijke klant. Er wordt naar gestreefd één van de meest



vooruitstrevende landen te worden op gebied van e-government, en daarvoor wordt zwaar in infrastructuur geïnvesteerd om alle diensten on-line beschikbaar te maken. Ook werd er een overheidsprogramma opgestart om de IT-KMO's te steunen bij het onderzoek en ontwikkeling. De buitenlandse (directe) investeringen in de IT-sector zijn reeds jaren onafgebroken aan het stijgen.

Daarnaast zijn er ook nog de talrijke TV shopping channels. De Koreanen zijn in die mate on-line actief dat, volgens *ACNielsen*, 25% van de aankopen van kruidenierswaren gebeuren zonder dat de klant de woning verlaat. Dit omvat niettemin ook alle leveringen aan huis. Zonder twijfel is dit iets waarmee de buitenlandse en plaatselijke retailers in Korea (zoals de Homeplus winkels van *Tesco*, de E-Mart winkels van *Shinsegae*, *Carrefour*, etc.) rekening zullen moeten houden bij hun toekomstige investeringen.

### Telematics

Het ICT gebeuren is tot slot ook hoe langer hoe zichtbaarder in toepassingen zoals Telematics en ITS (intelligent traffic systems). Voor Telematics alleen is het *Ministry of Commerce, Industry & Energy* bereid om 173 miljoen USD opzij te zetten om van deze sector een motor te maken voor de lokale economie tegen 2008. Aan ITS zal de regering 40 miljoen USD uitgeven voor 395 km wegen in Korea en reeds heel wat eerder werden aanbestedingen uitgeschreven in de steden Taejon, Chonju en Cheju.

### Overheidsprogramma's

In februari 2006 is een "Memorandum of Understanding" gesloten tussen de *Europese Kamer van Koophandel* en het *Koreaanse Ministerie van Informatie en Communicatie*. Het doel hiervan is onder meer de promotie van R&D-partnerschappen tussen Europese en Koreaanse bedrijven en de verbetering van informatie-uitwisseling tussen partijen, zodat obstakels voor investeringen en handel uit de weg geruimd worden.

Om een leidersrol voor Korea te garanderen op het gebied van opkomende technologieën, heeft de Koreaanse regering het IT839-programma in het leven geroepen.

Dit programma omvat acht nieuwe diensten, drie grote netwerkstructuren en negen groeimotoren.

De nieuwe diensten zijn draadloos breedbandinternet (WiBro), digitale multimedia broadcasting via satelliet en aarde (DMB), home network, telematics en op radiofrequentie-identificatie gebaseerde diensten.

De drie nieuwe grote netwerkstructuren zijn het breedbandconvergentienetwerk, u-sensornetwerk en de volgende generatie internetprotocol (IPv6). De groeimotoren omvatten de volgende generatie mobiele communicatie, digitale tv, home networks, IT-systemen op chips (SoCs) en de volgende generatie pc's, embedded software, digital contents en software solutions, telematics en intelligente service robots.

## Vooruitzichten

De afgelopen jaren was de wereldwijde vraag voor IT-uitrusting niet echt denderend. De prijzen van halfgeleiders stortten in elkaar in het begin van 2007, zodat de winstgevendheid van IT-bedrijven bedenkelijk werd. Naar verwachting zal de sector in de nabije toekomst jaarlijks met zo een 12% groeien en zou de export in 2008 de 132 miljard USD bereiken. Binnen de ICT-sector neemt de groei van de telecommunicatiesector af, al groeit deze altijd nog zo'n 5% per jaar. De meeste groei binnen de sector zal komen vanuit de IT-apparatuur met een verwachte groei van productie en export van respectievelijk 14 en 18%.

## 3. Biotech (Life Sciences)

De grote Koreaanse conglomeraten positioneren zich zeer sterk in de bio-engineering sector en zien deze als een strategische sector voor de toekomst. Deze *chaebols* zijn onder andere *Samsung*, *LG*, *SK*, *Pohang Iron & Steel Corp (POSCO)* en *Dongbu*. Ook voor deze sector heeft het MOCIE (*Ministry of Commerce, Industry & Energy*) 1,35 miljard USD over om er tegen 2012 een motor van de Koreaanse economie van te maken. Hiermee kan en moet Korea zich voorbereiden op het post- IT tijdperk.

De Koreaanse regering, met name de *Ministry of Commerce, Industry & Energy*; de *Ministry of Science & Technology* en de *Ministry of Information & Communication*, heeft een aantal productgroepen aangeduid die de motor moeten uitmaken van de Koreaanse economie, voor groei zorgen en de economie in de toekomst moeten veilig stellen.

Het gaat hierbij om:

- *intelligent home networks*
- *digital-content software*
- *intelligent robots*
- *futuristic automobiles*
- *next-generation semiconductors*
- *digital TV/broadcasting*
- *next-generation mobile telecommunications*
- *next-generation batteries*
- *biomedical products*

In januari 2004 werd de eerste steen gelegd aan het "National NanoFab Center", het eerste specifieke gebouw in Korea om research naar nanotechnologie en toepassingen in onder te brengen. Het gebouw bevindt zich op de terreinen van het *Korea Institute for Science & Technology* in Daejeon. Het centrum zou af moeten zijn tegen 2010. De regering wenst een totaal van 250 miljoen USD in het project te investeren waarvan 150 miljoen USD uit de privé-sector zou moeten komen.

## 4. Bouw

Het *Ministry of Construction & Transportation* heeft in zijn verslag "Comprehensive Housing Plan for 2003-2012" meegedeeld dat Korea tegen het einde van het decennium nood

zal hebben aan 20 nieuwe steden vertaald in 429 km<sup>2</sup> aan nieuwe residentiële wijken met in totaal 4,38 miljoen nieuwe housing units. Daarvan zijn er 2,41 miljoen voor Seoul en 1,97 miljoen verspreid over de rest van het land.

De bouw ervan zal 232 km<sup>2</sup> grond vereisen in de omgeving van Seoul en 196 km<sup>2</sup> in de rest van het land. In het verslag rekent men een vraag van gemiddeld 440.000 housing units per jaar tot 2012.

## 5. De voedingssector

De Koreaanse voedingsmarkt is de derde grootste in de Aziatisch-Pacifische zone en laat een gemiddelde groei van 5% voor 2007 optekenen. In de tweede helft van 2007 werd een daling genoteerd (groei consumptie noteerde amper 2%, volgde niet de groei van het BBP) doch verwacht wordt dat in 2008 de groei zich zal hersteld zijn.

Korea importeert 70% van zijn behoefte aan voedings- en landbouwproducten. De markt van ingevoerde consumptieproducten wordt geraamd op 5 miljard USD, terwijl het totaal van de ingevoerde landbouw- en visserijproducten een waarde van 12 miljard USD bereikt.

Het besteedbare inkomen stijgt ieder jaar, waardoor de behoefte aan nieuwe consumptiegoederen steeds groeit. De Koreaanse markt staat open voor Europese voedingsproducten. Vanuit Koreaans oogpunt bekeken staat het begrip "made in Europe" borg voor kwaliteit, waardoor onze producten een groot potentieel kennen.

Ondanks de hoge invoerrechten (in tegenstelling tot invoer uit bv. de EFTA-landen die sedert begin 2006 genieten van een FTA met Korea) en het grote aanbod uit concurrentiële landen, bestaat er toch interesse voor producten met een "Belgisch label" zoals chocolade, bieren,...

De invoerreglementering is echter strikt, onder meer op het vlak van de fytosanitaire maatregelen, GMO en de etikettering.

## 6. Scheepsbouw

Zuid-Korea is de grootste producent van schepen ter wereld. In 2007 nam het land 38,4% van de internationale scheepsbouwmarkt (orderboek) voor zijn rekening, vóór China (29,6%), Japan (19,4%) en de veertien Europese landen die lid zijn van de *Community of European Shipyards Association* (4,2%).

In 2007 werden in Korea 340 schepen gebouwd met een totale waarde van 22,1 miljard USD. Alle gebouwde schepen waren bestemd voor de export. Koreaanse scheepswerven sloten in 2007 orders af voor 704 schepen met een totale waarde van 70,5 miljard USD. Het land is de thuisbasis voor zeven van de tien grootste scheepswerven ter wereld. De belangrijkste hiervan zijn: *Hyundai Heavy Industry*, *Samsung Heavy Industries* en *Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering*.

De Koreaanse scheepsbouw importeerde in 2007 goederen voor de scheepsbouw ter waarde van 1,9 miljard USD. Korea heeft intussen decennialange ervaring met scheepsbouw, dus veel van de benodigde scheepsbouwonderdelen worden zelf geproduceerd. Toch is er nog een interessante markt voor technisch hoogwaardige goederen en systemen. Hiervan profiteert Japan door zijn geografische nabijheid en technisch niveau het meest.

## **7. Logistiek**

In Zuid-Korea heeft de logistieke industrie zich de laatste jaren snel ontwikkeld. In totaal behaalden Koreaanse logistieke bedrijven in 2007 een omzet van 46 miljard USD. Dit is een toename van bijna 60% ten opzichte van 2002. Het toegenomen internationale goederenverkeer is de belangrijkste oorzaak hiervan. Door de verder toenemende internationale handel zal de verwachte omvang van de logistieke industrie in 2010 uitkomen op 74 miljoen USD; een toename van ruim 60% ten opzichte van 2007.

Vrijwel alle internationale doorvoer via Korea vond plaats over zee (99,7%). Het binnenlandse vrachtverkeer verliep voornamelijk via de weg (74,6%). Het aandeel van de binnenvaart was 19,2% en per spoor werd slechts 6,2% vervoerd.

Korea heeft de ambitie om de logistieke draaischijf van Noordoost-Azië te worden. Dit doet het land door gebruik te maken van haar gunstige geografische ligging tussen China en de economische gigant Japan. Bovendien vaart het zeevrachtverkeer tussen Azië en Amerika vanwege de ronding van de aarde grotendeels langs Korea. Omdat China momenteel niet in staat is om al haar goederenverkeer te verwerken, wordt steeds meer gebruik gemaakt van Koreaanse logistieke centra.

Ondanks de vele inspanningen van de afgelopen tijd kampt Korea met capaciteitsproblemen. Dit gaat ten koste van de efficiëntie en drijft de totale logistieke kosten op. Bijna 10% van de omzet van Koreaanse ondernemingen wordt besteed aan logistieke kosten. In de VS is dit aandeel 7,5% en in Japan 5%. De Koreaanse overheid is zich ervan bewust dat extra inspanningen nodig zijn om de logistieke kosten te drukken en investeert veel in de ontwikkeling van deze sector. Inmiddels zijn Busan en Gwangyang (havensteden) en Incheon (haven en luchthaven) aangewezen als "Free Economic Zones".

## **IV. Investerings**

### **Buitenlandse investeringen in de Republiek Korea**

In 2009 heeft de overheid als doelstelling 7% meer buitenlandse investeringen aan te trekken dan in 2008. In termen van bedragen betekent dit 12,5 miljard USD vergeleken met de 11,7 miljard USD van vorig jaar. Hoewel de overheid weet dat in het huidige economische klimaat dit plan moeilijk te verwezenlijken valt, hoopt men toch investeringen aan te trekken dankzij de lage koers van de Won en de gunstigere grondprijzen.

Sinds 2001 komen deze investeringen traditioneel uit de Verenigde Staten, Japan, Nederland en Groot-Britannië. De investeringen uit deze vier landen waren goed voor 57,4% tussen 2001 en midden 2008. Maar in het derde kwartaal van vorig jaar investeerde Singapore 720 miljoen USD of bijna 9 maal het bedrag van 2007, terwijl de investeringen uit de andere landen daalden.

De grootste investeringen gingen naar de electronica-sector voor de industrie en naar de financiële sector voor de diensten.

## **Koreaanse investeringen in het buitenland**

De Republiek Korea investeert het meest in China en de Verenigde Staten. Tussen 2001 en de eerste zes maanden van 2008 investeerde het land 75,2 miljard USD waarvan 47,3% in de twee bovenvermelde landen.

Het grootste kapitaal ging naar de elektronische onderdelen in de industrie en de distributiesector wat betreft diensten. De grootste investeringen in het buitenland in 2008 gingen naar de auto-industrie.

## **V. Buitenlandse handel**

### **1. Belang van de buitenlandse handel**

**REP. KOREA: 11<sup>de</sup> exporteur in de wereld**

De Zuid-Koreaanse economie is in sterke mate afhankelijk van de handel met het buitenland. De totale internationale handel vertegenwoordigt meer dan 70% van het BBP. In de periode 1998-2007 heeft het land een behoorlijk overschot op de lopende rekening kunnen realiseren, ondanks de afhankelijkheid van geïmporteerde energie.

Door het liberaliseringsbeleid van de laatste jaren is de rol van de overheid als centrale planningautoriteit afgenomen en neemt het aantal beperkingen voor buitenlandse producten en investeringen af. Nieuwe wetgeving heeft geresulteerd in de openstelling van de meeste sectoren voor buitenlandse investeerders.

De exportproducten zijn gesofisticeerder geworden en zijn geëvolueerd van goedkope en arbeidsintensieve producten zoals kleding naar duurzamere producten zoals wagens, high tech elektronica en schepen. Dit gebeurde dankzij substantiële investeringen in R&D, een jaarlijks bedrag van ongeveer 3% van

het BBP waarvan 75% door privébedrijven wordt gedragen.

**VR China** is de belangrijkste handelspartner en dit sinds 2003 toen het de VS van de eerste plaats dreef. Maar China heeft een handelsdeficit in zijn bilaterale handel, vooral door de massale invoer van machines en onderdelen. Deze stijgende bilaterale handel toont aan dat de Aziatische samenwerking in productie alsmear sterker wordt. Volgens de cijfers van het *IMF* steeg het percentage in de totale Zuid-Koreaanse export naar China voor onderdelen van 1% in 1992 tot 27% in 2004.

De laatste jaren verkleint China's deficit door de invoer in de Republiek Korea van half-afgewerkte producten; maar dit is het resultaat van Zuid-Koreaanse investeringen in China.

Van de landen die naar Korea exporteren is vooral Japan aanwezig. Japan is dichtbij, veel Koreanen spreken Japans en Japanse leveranciers genieten een goede reputatie dankzij hun korte levertijden en een uitstekende "*aftersales service*". In het streven minder uit Japan in te voeren, stimuleert de Koreaanse overheid bedrijven om goederen te importeren uit de **Verenigde Staten** en de **Europese Unie**.

De recente ontwikkelingen rond vrijhandelsakkoorden met zowel de VS als de EU kunnen hierbij een rol spelen.

De onderhandelingen met de VS zijn in juni 2007 afgerond. Het akkoord, dat nog geratificeerd moet worden, stuit in beide landen op de nodige weerstand. De gevolgen van een vrijhandelsakkoord tussen de VS en Zuid-Korea zullen aanzienlijk zijn. Volgens Koreaanse berekeningen zal het Koreaanse BNP op termijn met maximaal 13,5 miljard USD kunnen stijgen en kan met name de Koreaanse automobielsector van de overeenkomst profiteren. Dit is ook het grootste kritiekpunt van Amerikaanse zijde.

Sinds mei 2007 zijn er onderhandelingen gaande tussen de Republiek Korea en de EU over een vergelijkbaar vrijhandelsakkoord. De verwachting is dat hierover in de eerste helft van 2009 overeenstemming zal worden bereikt. Belangrijkste twistpunten zijn de landbouwsector, niet-tarifaire handelsbelemmeringen in onder meer de automobielsector en oorsprongsregels. Het verdrag zou invoertarieven van 96% van de goederen uit de EU en 99% van de goederen uit Zuid-Korea elimineren in de komende drie jaren. Beide partijen plannen het akkoord te tekenen eind maart.

De Europese Unie is vandaag de vierde handelspartner van de Republiek Korea.

## 2. Cijfers

Korea is afhankelijk van geïmporteerde energie en dit verklaart waarom ruwe aardolie het lijstje van invoerproducten in 2007 aanvoert met 16,9%.

De andere belangrijkste invoerproducten zijn machines en toestellen (11,0%), halfgeleiders (8,6%) en chemische producten (8,2%).

De export bestaat voornamelijk uit informatie- en communicatieproducten (13,6%), halfgeleiders (10,5%), chemische producten (9,9%) en tenslotte machines en toestellen (9,7%).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Uitvoer FOB (miljard USD)	257,7	289,0	331,8	379,0	435,1	319,7
Invoer FOB (miljard USD)	220,1	256,3	303,9	349,6	428,9	303,5
Saldo	37,6	32,7	27,9	29,4	6,2	16,2

*Cijfers 2008: raming / Cijfers 2009: voorspelling*

Korea heeft traditioneel een positief handelssaldo tussen 30 en 40 miljard USD. Voor 2008 voorspelde men een negatieve handelsbalans maar deze is recentelijk herzien en blijft toch positief in 2008, al is het maar grosso modo een vijfde van het bedrag in 2007.

### 3. Belangrijkste klanten en leveranciers

Belangrijkste klanten (2007)	%	Belangrijkste leveranciers (2007)	%
VR China	22,1	VR China	17,7
VSA	12,3	Japan	15,8
Japan	7,1	VSA	10,4
Hongkong	5	Saudi-Arabië	5,9

Opvallend is dat qua Europese landen alleen Duitsland voorkomt in de top tien (3,8%). Indien we kijken naar de gehele EU dan is het de vierde leverancier aan de Republiek Korea, maar de tweede klant.



## VI. Bilaterale handelsrelaties

### 1. Bilaterale handel in 2008

**Belgische handelsbalans met de Republiek Korea traditioneel negatief**

In 2008 stond de Republiek Korea 32<sup>ste</sup> op de lijst van de voornaamste klanten van België.

De uitvoer van België naar de Republiek Korea bedroeg dat jaar 1.254,1 miljoen EUR tegenover 1.011,7 miljoen EUR in 2007, d.i. een toename van 24,0%. Het land nam in 2008 0,4% van de totale Belgische uitvoer voor zijn rekening.

In 2008 rangschikte de Republiek Korea zich als 21<sup>ste</sup> leverancier van België.

De Belgische invoer uit de Republiek Korea nam heel lichtjes toe (+ 0,4%), van 2.374,8 miljoen EUR in 2007 tot 2.384,6 miljoen EUR in 2008. Het aandeel van het land in de totale Belgische invoer bedroeg aldus 0,7%.

De Belgische handelsbalans met de Republiek Korea, die traditioneel negatief is, is in 2008 lichtjes verbeterd. Na een deficit van 1.363,1 miljoen EUR in 2007, is het negatieve saldo in 2008 verminderd tot 1.130,5 miljoen EUR.

#### Evolutie van de bilaterale handelscijfers

Miljoen EUR	2006	2007	2008
Export naar de Republiek Korea	861,1	1.011,7	1.254,1
Import uit de Republiek Korea	1.792,2	2.374,8	2.384,6
Handelsbalans	- 931,1	- 1.363,1	- 1.130,5

De Belgische export naar de Republiek Korea heeft van 2006 tot 2008 een vrij onregelmatig verloop gekend. Na een afname in 2006 (- 6,2%), steeg de uitvoer in 2007 met 17,5%. In 2008 werd de positieve lijn doorgetrokken, met een toename van 24,0%.

De import kende daarentegen van 2006 tot 2008 een gunstige evolutie. In 2006 groeide de invoer met 10,1%, waarna er in 2007 zelfs een stijging van 32,5% plaatsvond. In 2008 nam de import tenslotte slechts summier toe (+ 0,4%).

In 2008 bestond de Belgische uitvoer naar de Republiek Korea hoofdzakelijk uit drie productgroepen die samen 82,1% van de totale afzet aan dat land vertegenwoordigden.

Belangrijkste exportproducten in 2008	Miljoen €	% totaal	Variatie 2008/2007
Chemische producten	656,3	52,3%	+ 28,6%
Onedele metalen	230,1	18,4%	+ 87,2%
Machines & toestellen	139,9	11,2%	+ 28,9%

In 2008 werd de Belgische invoer uit de Republiek Korea gedomineerd door drie productgroepen die samen goed waren voor 78,2% van de totale Belgische import uit dat land.

Belangrijkste invoerproducten in 2008	Miljoen €	% totaal	Variatie 2008/2007
Transportmaterieel	923,5	38,7	+ 0,4
Machines & toestellen	556,6	23,3	- 11,7
Onedele metalen	385,6	16,2	- 15,6

## 2. Belgische aanwezigheid in Korea

Ongeveer twintig Belgische bedrijven zijn in de Republiek Korea gevestigd.

*Janssen Pharmaceutica* heeft twee productie-eenheden in Korea voor de productie van geneesmiddelen. *Solvay* heeft een joint venture met Daehan (coating voor TV-beeldbuizen).

*Inbev* heeft twee van de drie belangrijkste Zuid-Koreaanse brouwerijen overgenomen (Oriental Brewery en Cass Brewery).

*Tractebel* heeft joint ventures met Hanjin City Gas, Hyundai en Samchully en *ABX* heeft een Koreaans logistiek bedrijf overgenomen.

*Umicore* opende een Lithiumdioxide-fabriek in Cheonan en doet een extra investering dat tijdens de zending officieel wordt ingehuldigd.

Tenslotte heeft de firma *Sigma Coatings* een joint venture met Samsung Fine Chemicals.

## 3. Koreaanse aanwezigheid in België

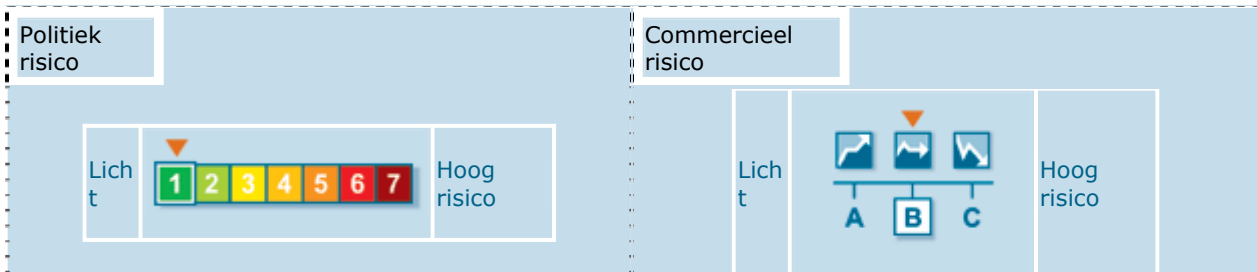
Een 15-tal Koreaanse bedrijven zijn actief in België. Onder deze bekende *chaebols* zoals *Euro Daewoo* die een vestiging heeft in Frameries voor de assemblage en verkoop van graafmachines.

*Hyundai Motors* opende in Lummen een Europees verdeelcentrum voor auto-onderdelen. De logistiek dienstverlener *Van Moer Group* uit Melsele-Zwijndrecht heeft met *Hyundai Heavy Industries* een akkoord gesloten voor de opslag van graafmachines, wielladers in Zwijndrecht.

De invoer vanuit de Republiek Korea via de haven van Antwerpen zal in Zwijndrecht worden gecentraliseerd voor distributie naar het Europese hinterland. Tot slot heeft LG een Benelux hoofdkwartier gevestigd in Mechelen ter verdeling van haar huishoudelijke elektrische producten.

#### 4. Appreciatie van het risico door Delcredere

##### Exporttransacties



##### Verzekeringsmogelijkheden en -voorwaarden:

Deze dekking kan worden verleend in **"open account"**, d.w.z. zonder dat een bankgarantie vereist is, en zonder verdere bijzondere voorwaarden.

## VII. MARKTBENADERING

### 1. Markttoegang

#### Plaatselijke partner wordt aangeraden

Tot de Koreaanse markt toetreden, doet men best met een plaatselijke partner. Niet alleen is de regelgeving redelijk complex, ook de distributiestructuur kan voor de Belgische ondernemer moeilijk te doorgronden zijn.

Rechtstreekse leveringen aan een industriële gebruiker zijn zeldzaam en rechtstreekse leveringen aan een *department store* of supermarkt evenzeer.

Qua plaatselijke vertegenwoordiging zijn er verschillende mogelijkheden afhankelijk van het type product of dienst.

Een **agent op commissie** is in Korea een *"offer agent"*. Hij is meestal, hoewel niet verplicht, aangesloten bij *KOIMA - Korean Importers Association*. De leden van de KOIMA dekken ongeveer 83% van Korea's totale import (volumebasis) en vertegenwoordigen zo'n 54.000 buitenlandse leveranciers. De organisatie biedt via haar website informatie over geregistreerde bedrijven. Een belangrijk voordeel van dit type agent is dat zij over het algemeen meer aandacht aan het exporterende bedrijf en het product kunnen besteden dan andere soorten vertegenwoordigingen.

Een andere mogelijke partner is de **invoerder** of "*registered trader*". Deze voert in voor eigen rekening en is meestal aangesloten bij *KITA - Korean International Trade Association*. Het voordeel van vertegenwoordiging door een geregistreerde handelaar is dat de administratie eenvoudiger is dan bij een agent, omdat de handelaar op eigen naam zowel importeert als exporteert.

Tot slot is er nog de "*general trading company (GTC)*". Dit is een bedrijf dat een grote waaier aan producten, meestal in grote hoeveelheden, invoert en verdeelt, zonder veel loyaliteit voor de buitenlandse verkoper of zelfs voor het product. Alleen de omzet en de winst zijn van belang. Zodra een product het niet goed meer doet, laat de "*general trader*" het vallen. Om als GTC te mogen opereren, moet het bedrijf een omzet hebben van tenminste 2 % van de totale Zuid-Koreaanse uitvoer. Er zijn nu zeven *chaebols* die aan deze eis voldoen: *Hyundai, Daewoo, Samsung, Sangyong, LG, Hyosung* en *SK*.

## **2. Beurzen en salons**

Voor het voorstellen van producten en diensten en het leggen van contacten met potentiële afnemers is deelname aan één van de vele beurzen in de Republiek Korea een uitstekend middel. Het land heeft een goede infrastructuur voor het organiseren van beurzen die weliswaar vaak als internationale beurzen worden voorgesteld maar eerder een nationaal karakter hebben.

## **3. Zakelijke gedragscode**

Zakendoen in Korea verloopt op een heel andere manier dan in het Westen. Bijgevolg kan men de westerse logica achterwege laten en net zoals in vele Aziatische landen de volgende hints o.a. in verband met hiërarchie en contracten in acht nemen.

Net als in Japan en China is de dagelijkse omgang met mensen gebaseerd op confucianistische principes waar hiërarchie een belangrijke rol speelt. De jongere dient respect te tonen aan de oudere, de lagere aan de meerdere, de kinderen aan de ouders, etc. Anderzijds is diegene hoger in maatschappelijke rang verantwoordelijk voor de lagere.

In het zakenleven vertaalt dit zich in het belang om te weten met wie u te doen hebt en hoeveel gewicht uw gesprekspartner heeft in de organisatie. Dit is gemakkelijk af te leiden van de visitekaartjes die u ontvangt en het is dan ook belangrijk dat uw eigen functie duidelijk is op uw kaartjes voor uw mogelijke partner. De uitwisseling van visitekaartjes aan het begin van het gesprek moet de Koreaan duidelijkheid verschaffen over uw positie. Uw plaats en functie zijn bepalend voor het niveau waarop het gesprek kan plaatsvinden.

In Korea vindt men gewoonlijk de volgende functies:

- *Staff member*
- *Section Chief*
- *Assistant Manager*
- *Manager*
- *Deputy General Manager*
- *General Manager*
- *Executive Director*
- *Executive Managing Director*
- *Senior Executive Managing Director*
- *Vice President*
- *President*
- *Vice Chairman*
- *Chairman*

Geef de Koreanen ook de tijd voor het nemen van beslissingen, omdat die vaak (mede) door hogergeplaatsten worden genomen.

Een formele introductie is uiterst belangrijk. Het ontmoeten van de juiste mensen in Korea is afhankelijk van de juiste introductie. Als de persoon die u wilt spreken respect heeft voor uw tussenpersoon of organisatie, is er een goede kans dat hij dat ook voor u zal hebben.

Een goede persoonlijke relatie zal uw onderhandelingen alleen maar bevorderen. Een Koreaanse zakenman wenst u beter te leren kennen vooraleer hij beslist zaken met u te doen. Westerse zakenlui daarentegen bouwen eerder een relatie op nadat een samenwerking is begonnen. Een eerste ontmoeting is bijgevolg eerder een kennismaking, daarna komt men geleidelijk tot concrete afspraken.

Dit wil niet zeggen dat men de Koreaanse partner bij de voornaam kan noemen. Spreek de persoon eerder met de achternaam of de titel aan.

De kennis van het Engels is vaak beperkt en men kan er niet altijd zeker van zijn dat alles goed verstaan werd door de Koreaanse tegenhanger. U praat beter wat trager en gebruikt

het best niet al te moeilijke terminologie. Het best gaat u op geregelde basis na of alles werkelijk correct begrepen is.

Een "ja" kan als beleefdheid worden gebruikt indien men u niet heeft verstaan en een "neen" betekent soms "ja, maar niet op die manier". U kan altijd een tolk inschakelen bij belangrijke onderhandelingen.

Ook bij presentaties kan de boodschap gemakkelijker overgebracht worden door veel "visuals" te gebruiken, eerder dan er lange, moeilijke zinnen in op te nemen.

Houd er rekening mee dat Korea geen land is van geschreven contracten. Aan documenten in het algemeen wordt een andere betekenis gehecht dan bij ons. Men houdt niet van gedetailleerde contracten, omdat daaruit een zeker wantrouwen spreekt. Er moet een vertrouwensbasis zijn en deze moet onder andere in het contract tot uitdrukking komen. Het contract is daarom veel vaker een gezamenlijke wilsverklaring dan een document waaraan beide partijen zich naar de letter dienen te houden. Dit is eens te meer reden om uw Koreaanse partner goed te kennen, alvorens u zaken gaat doen. U moet weten wat uw partner en zijn bedrijf kunnen en niet kunnen. In de praktijk komt het er vaak op neer dat het echte onderhandelen pas begint als het contract getekend is.

En tot slot is, net als bij ons, stiptheid uiterst belangrijk. Te laat komen voor een afspraak wordt niet geapprecieerd en Koreanen melden zich vaak te vroeg voor een afspraak.

*Voor meer informatie: [www.executiveplanet.com](http://www.executiveplanet.com)*



## VIII. Duurzaam internationaal ondernemen

### « Corporate Social Responsibility »

"Corporate Social Responsibility" heeft een toenemende invloed op de verkoop, de populariteit, de merkwaarde en de reputatie van een bedrijf en dit is ook de Koreaanse ondernemingen niet ontgaan.

Terwijl het fenomeen van CSR wereldwijd goed is ingeburgerd, is het slechts een recent concept dat wordt toegepast door de Koreaanse bedrijven.

Na de financiële crisis in 1997 werd het al snel duidelijk welke rol de grote *chaebols* speelden in de maatschappij. Tussen juli 1997 en juni 1999 zijn er van de 30 *chaebols* 11 in elkaar gestort door slecht management en een opgestapelde schuldenberg. De onderzoeken brachten bovendien gewichtige corruptie-praktijken aan het licht.

De toenemende vraag van de Koreanen en buitenlandse entiteiten naar een transparanter management, de stijgende interesse voor CSR op wereldvlak en het snelle economische herstel waren de grootste factoren die de interesse van de conglomeraten hebben aangewakkerd.

CSR is bijgevolg een *hot topic* geworden in het licht van vroegere wanpraktijken. Het werd door Koreaanse ondernemingen op de agenda geplaatst uit drang naar transformatie tot verantwoordelijke spelers op de wereldmarkt.

Volgens een rapport van de *Korea Chamber of Commerce and Industry (KCCI)* bestaan de CSR activiteiten van de bedrijven voornamelijk uit het ondersteunen van sociale projecten via eigen vrijwilligersgroepen of via NGO's (35,1%). Verder investeren bedrijven in academische activiteiten zoals studiebeurzen en ondersteuning van hoger onderwijs (15,8%), in hulp bij rampen (15,8%) en in ontwikkeling van de gemeenschap (15,3%).

Een grote uitdaging voor de bedrijven is werk te maken van strategie en visie in hun CSR beleid, want maar al te vaak hebben bedrijven een eenzijdige opvatting van CSR. De manier waarop de geldsommen worden besteed en de communicatie hierover is onvoldoende doordacht waardoor het Koreaanse publiek niet altijd een duidelijk begrip heeft over de maatschappelijke bijdragen die de bedrijfswereld maakt. Vele consumenten menen dat ze "maar een beetje aan maatschappelijke bijdrage doen". Sterker nog Koreanen vermoeden dat bedrijven aan CSR doen niet uit eigen beweging maar eerder door sociale druk. De zwaarste kritiek van de massa is dat CSR slechts een manier is om aan PR te doen of om slecht management te verdoezelen.

Toch gelooft de meerderheid van de Koreaanse consument dat er nood is aan het ondersteunen van deze liefdadigheidsprojecten en worden CSR- actieve bedrijven meer gerespecteerd.

De bedrijven anderzijds vragen structurele verbeteringen van de overheid. Terwijl de betrokkenheid van de bedrijven in de



maatschappij toeneemt, verwachten zij van de overheid een grotere erkenning en een meer systematisch voordeel te putten uit hun bijdrage.

Bovendien is er bij de overheid zelf geen organisatie of dienst die CSR activiteiten coördineert zodanig dat richtlijnen en documentatie niet geharmoniseerd is.

De ondernemingen vragen ook aan de NGO's om hun operationele vaardigheden te verbeteren en hun beheer transparanter te maken.

Om meer strategisch te kunnen omgaan met CSR is de nood aan standardisering en *benchmarking* hoog. DE KCCI maakt plannen om de "*Accountability Rating*" te introduceren, een *methode* om verantwoordelijke acties van ondernemingen te kunnen meten.

Ondertussen laat de *Federation of Korean Industries*, een belangrijke industriële lobbygroep, weten dat het een voorstel wil lanceren voor de oprichting van een gespecialiseerd comité ter promotie van CSR.

We kunnen concluderen dat CSR in Korea nog in zijn kinderschoenen staat, maar er zijn veelbelovende signalen zoals het grote aantal activiteiten en het budget dat de ondernemingen bereid zijn uit te geven aan CSR. Ook het feit dat hoe langer hoe meer bedrijven een strategie toepassen, toont aan dat de wil bestaat om een langetermijn visie uit te bouwen met een aangepast beleid die de maatschappij zeker ten goede zal komen.

## IX. Praktische inlichtingen

### Reisformaliteiten

Voor een bezoek aan Korea dat niet langer duurt dan negentig dagen, is geen visum vereist. U dient wel in het bezit te zijn van een paspoort dat minstens zes maanden vanaf de datum van aankomst geldig is.

### Reisadvies

Hiervoor verwijzen wij naar het reisadvies van de *FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking* dat steeds geactualiseerd wordt op de volgende website:

[www.diplomatie.be/nl/travel/countrydetail.asp?COUNTRYNAMENL=ZUID-KOREA](http://www.diplomatie.be/nl/travel/countrydetail.asp?COUNTRYNAMENL=ZUID-KOREA)

Momenteel (maart 2009) gelden geen specifieke opmerkingen.

### Gezondheid & hygiëne

Voor een reis naar de Republiek Korea zijn geen inentingen vereist. Het drinken van mineraalwater wordt aangeraden vanwege de hoge concentraties chloor in het leidingwater. Voor uitgebreidere informatie kan u eveneens het bovenvermelde reisadvies online consulteren.

### Munt

**1 KRW = 0,00051 EUR**  
**1 EUR = 1958,55 KRW**  
*(Koers op 9.03.2009)*

De munteenheid in Korea is de Won (KRW). De Euro wordt ter plaatse zonder probleem gewisseld maar voor u vertrekt, wisselt u best uw Wons om, gezien deze niet buiten Zuid- Korea worden omgeruild.

### Taal

De handelstaal is Engels, al dan niet met het gebruik van tolken. Taxichauffeurs en winkelbediendes spreken over het algemeen niet veel Engels. De officiële taal is het Koreaans dat in geschreven vorm "Hangul" heet.

### Maten & gewichten

In Zuid-Korea wordt het metriek stelsel gehanteerd.

### Plaatselijke tijd

GMT + 9u

In zomertijd: 7 uur later dan in België

In wintertijd: 8 uur later dan in België

### Elektrische stroom

220 volt is standaard met een Europese stekker met twee ronde pinnen.

### Plaatselijk vervoer

Het openbaar vervoer is uitstekend georganiseerd en dus een goede optie. Reizigers kunnen gebruik maken van het Mass Rapid Transit (MRT)-systeem, busvervoer en taxi. De zogenaamde "zwarte taxi's" zijn duurder dan de gewone taxi's omdat de wagens mooier zijn, de chauffeurs veiliger rijden en helpen met eventuele baggage.

### Telecommunicatie & internet

#### Belgische GSM's onbruikbaar

De internationale code voor Korea is + 82.

Belgische GSM's zijn onbruikbaar in Zuid-Korea. Wie mobiel bereikbaar wil blijven tijdens het verblijf huurt best een Koreaans toestel in het hotel of op de luchthaven.

*Meer informatie hierover vindt u op de volgende website:*

[http://english.visitkorea.or.kr/enu/RE/RE\\_EN\\_1\\_2\\_4\\_1.jsp](http://english.visitkorea.or.kr/enu/RE/RE_EN_1_2_4_1.jsp)

### Werktijden / Kantooruren

Banken en bedrijven: 9.00-17.00 uur (maandag tot en met vrijdag)

Overheid: 9.00-18.00 uur (maandag tot en met vrijdag)

Warenhuizen: 10.30-20.00 uur (alle dagen)

### Klimaat & kleding

In de maand mei kan u zich verwachten aan aangename weersomstandigheden met een gemiddelde temperatuur van 20°C.

### Feestdagen in 2009

1 Januari	Nieuwjaarsdag
25-27 Januari	Seollal (Nieuwjaarsdag volgens maankalender)
1 Maart	Onafhankelijkheidsdag
1 Mei	Dag van de arbeid
2 Mei	Geboortedag van Boeddha
5 Mei	Dag van het Kind
6 Juni	Herdenkingsdag
15 Augustus	Bevrijdingsdag
2-4 Oktober	Chuseok (voorouderverering)
3 Oktober	Stichting Van Korea
25 December	Kerstdag

## X. Nuttige adressen

### *In België*

#### **Ambassade van de Republiek Korea**

Ambassadeur: *ZE Joon-woo PARK*

Terhulpesteenweg 175

B- 1170 Brussel

Tel.: 02 675 57 77

Fax: 02 675 52 21

E-mail: [eukorea@mofat.go.kr](mailto:eukorea@mofat.go.kr)

Web: [www.koreanmissiontoeu.org/embassy/main/index.php](http://www.koreanmissiontoeu.org/embassy/main/index.php)

### *In de Republiek. Korea*

#### **Ambassade van België**

Ambassadeur: *ZE Pierre Dubuisson*

737-10 Hannam 2-dong

Yongsan-ku

Seoel 140-893

C.P.O. Box 4406 Seoul

Tel.: + 822 749 03 81

Fax: + 822 797 16 88

E-mail: [Seoul@diplobel.org](mailto:Seoul@diplobel.org)

Web: [www.diplomatie.be/seoulnl](http://www.diplomatie.be/seoulnl)

#### **Gewestelijke economische en handelsattachés**

- **Flanders Investment & Trade**

*De heer Marc Devriendt*

c/o Ambassade van België

737-10 Hannam-2-dong

Yongsan-ku

Seoel 140-893

Tel.: +822 790 24 80

Fax: +822 790 24 83

E-mail: [seoul@fitagency.com](mailto:seoul@fitagency.com)

- **AWEX & Brussel Export**

*De heer Baudouin de Hemptinne*

c/o Ambassade van België

737-10 Hannam-2-dong

Yongsan-ku

Seoel 140-893

Tel.: +822 749 50 61

Fax: +822 749 21 32

E-mail: [info@belgiumtrade.or.kr](mailto:info@belgiumtrade.or.kr)

## XI. Te raadplegen websites

### Overheid

<a href="http://www.korea.net">www.korea.net</a>	Koreaanse overheid
<a href="http://www.mofat.go.kr">www.mofat.go.kr</a>	Ministerie van Buitenlandse Zaken & Handel
<a href="http://www.mic.go.kr/index.jsp">www.mic.go.kr/index.jsp</a>	Ministerie van Informatie en Communicatie
<a href="http://www.mofe.go.kr">www.mofe.go.kr</a>	Ministerie van Financiën & Economie
<a href="http://eng.me.go.kr/docs/index.html">http://eng.me.go.kr/docs/index.html</a>	Ministerie van Milieu
<a href="http://www.knso.go.kr">www.knso.go.kr</a>	Korea National Statistical Office (KNSO)
<a href="http://www.kosis.kr/eng/index.html">www.kosis.kr/eng/index.html</a>	Korean statistical Information service
<a href="http://www.bok.or.kr">www.bok.or.kr</a>	De Nationale Bank van Korea (BOK)

### Economisch

<a href="http://www.kita.net">www.kita.net</a>	Korea International Trade Association
<a href="http://www.kotra.or.kr">www.kotra.or.kr</a>	Korea Trade – Investment Promotion Agency
<a href="http://www.investinkorea.org">www.investinkorea.org</a>	Invest Korea
<a href="http://www.english.korcham.net">www.english.korcham.net</a>	The Korea Chamber of Commerce & Industry
<a href="http://www.import.or.kr">www.import.or.kr</a>	Korea Importers Association
<a href="http://www.bkbf.or.kr/index.html">www.bkbf.or.kr/index.html</a>	Belgisch-Koreaanse Kamer van koophandel
<a href="http://www.fki.or.kr/en/">www.fki.or.kr/en/</a>	The Federation of Korean Industries
<a href="http://www.koreatimes.co.kr">www.koreatimes.co.kr</a>	Engelstalige Koreaanse kranten
<a href="http://www.koreaherald.co.kr">www.koreaherald.co.kr</a>	

## XII. Belangrijkste bronnen

[www.flandersinvestmentandtrade.be/](http://www.flandersinvestmentandtrade.be/)

[www.awex.be/awex/FR/](http://www.awex.be/awex/FR/)

[www.bruxelles-export.be/](http://www.bruxelles-export.be/)

[www.diplomatie.be/nl/default.asp](http://www.diplomatie.be/nl/default.asp)

[www.evd.nl/](http://www.evd.nl/)

[www.viewswire.com/](http://www.viewswire.com/)

[www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html](http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html)

[http://nl.wikipedia.org/wiki/Zuid\\_Korea](http://nl.wikipedia.org/wiki/Zuid_Korea)

[www.oecd.org](http://www.oecd.org)

*(Verzameling gegevens afgesloten op 15 maart)*

Agentschap voor Buitenlandse handel – April 2009

*Voor bijkomende informatie:*

**FLANDERS INVESTMENT & TRADE - FIT**

Gaucheretstraat 90

B - 1030 Brussel

 02 504 87 11

 02 504 88 99


 [info@fitagency.be](mailto:info@fitagency.be)


[www.flandersinvestmentandtrade.be/](http://www.flandersinvestmentandtrade.be/)


**BRUSSEL EXPORT**

Louizalaan 500/4

B - 1050 Brussel

 02 800 40 00

 02 800 40 01

 [infos@brussels-export.irisnet.be](mailto:infos@brussels-export.irisnet.be)


[www.brussels-export.be](http://www.brussels-export.be)

**AGENCE WALLONNE A L'EXPORTATION ET AUX INVESTISSEMENTS ETRANGERS - AWEX**

Sainteletteplein 2

B - 1080 Brussel

 02 421 82 11

 02 421 87 87

 [mail@awex.be](mailto:mail@awex.be)

[www.awex.be/awex/FR/](http://www.awex.be/awex/FR/)

\* \* \*